

Лопашова Ю.О.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
Інститут професійно-технічної освіти
Національної академії педагогічних наук України*

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: КОМПАРАТИВНИЙ АСПЕКТ

Глобальні зміни, що відбуваються в світовому співтоваристві, розширюють соціально-економічну, інформаційну та культурну взаємодію і взаємозалежність різних держав, породжують світові тенденції в розвитку освіти. Глобалізація і процеси інтеграції стають основою всіх перетворень в освітній сфері. Національні системи освіти вступають в епоху неперервного реформування та модернізації, основною метою яких є підвищення якості освіти в процесі зближення різних національних освітніх систем. У зв'язку з цим підвищується інтерес до зарубіжного педагогічного досвіду, набувають пріоритетного значення порівняльні дослідження [1, с. 8]. Актуальність таких досліджень в українській педагогіці викликана необхідністю вирішення проблеми підвищення якості вищої освіти, пошуку нових моделей професійної підготовки фахівців, що враховують світовий педагогічний досвід і відповідають новим соціально-економічним умовам життя суспільства.

Порівняльні педагогічні дослідження дозволяють з наукової точки зору пізнавати світовий освітній простір та аналізувати складні системні процеси, що відбуваються у світовій освіті. Вони також сприяють взаєморозумінню між народами різних країн, вдосконаленню форм міжнародного співробітництва у сфері освіти. Важливість компаративних досліджень полягає також у тому, що їх висновки і результати допомагають систематизувати світові та національні освітні тенденції та закономірності, осмислювати і використовувати цінні педагогічні інновації, визначати можливість і необхідність їх впровадження у вітчизняній освіті. Ці дослідження дозволяють оцінити існуючі в країні освітні реалії, усвідомити особливості, переваги та недоліки національної системи освіти, скоординувати управлінські рішення в сфері освітньої політики.

Сучасний етап розвитку української системи освіти, в тому числі професійно-педагогічної, характеризується масштабним реформуванням і модернізацією. Результатом модернізації професійно-педагогічної освіти має стати оновлена система підготовки педагогів професійного навчання, що відповідає вимогам інноваційної економіки,

заснованої на знаннях, а також вимогам, які висуває суспільство до професійно-педагогічних кадрів.

Особлива роль професійно-педагогічної освіти в суспільно-економічній системі полягає в тому, що вона готує «кадри кадрів». Фахівці, яких готує система професійно-педагогічної освіти, покликані формувати майбутніх робітників – основну продуктивну силу суспільства. Суспільне виробництво в сучасній соціально-економічній ситуації вимагає робітника нового типу, професійно компетентного, який володіє широкою політехнічною грамотністю, високою професійною та соціальною мобільністю, має підготовку за інтегрованими професіями. Такі обставини зумовлюють необхідність державної підтримки у створенні оптимальних умов для забезпечення якісної підготовки майбутніх педагогів для системи професійно-технічної освіти. Це завдання необхідно вирішувати з урахуванням прогресивних ідей вітчизняного та зарубіжного досвіду, результатів психолого-педагогічних досліджень.

Підготовку професійно-педагогічних кадрів в Україні здійснюють інженерно-педагогічні вищі навчальні заклади, спеціалізовані факультети технічних, педагогічних та аграрних університетів, професійно-педагогічні технікуми та коледжі. Вони здійснюють підготовку професійно-педагогічних кадрів різної кваліфікації за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями на основі галузевих стандартів вищої освіти. Згідно з чинним законодавством України в освіті, галузь знань для підготовки педагогів професійного навчання визначена як педагогічна освіта.

Пріоритетними напрямками модернізації педагогічної освіти є:

- оновлення змісту педагогічної освіти як необхідна умова підготовки конкурентоспроможних педагогічних кадрів;
- оптимізація структури і вдосконалення організації професійної підготовки педагогів;
- наукове та навчально-методичне забезпечення оновлення педагогічної освіти;
- розробка і прийняття нормативних правових актів, що забезпечують підвищення соціального статусу педагога;
- створення зовнішньої незалежної системи оцінювання якості педагогічної освіти.

Важливим джерелом визначення сучасної стратегії розвитку педагогічної освіти в Україні є аналіз світового досвіду підготовки педагогів у різних освітніх системах. В останні роки українськими науковцями активно виконуються порівняльні дослідження

педагогічної освіти високорозвинених країн, таких як США (Т.С. Кошманова, М.В. Нагач, Т.Ю. Осадча, І.В. Пентіна, О.В. Пономаренко, Р.М. Роман, Л.Є. Смалько, Т.Г. Чувакова та ін.), Канада (Л.О. Карпинська, Н.В. Муқан та ін.), Великобританія (Н.М. Авшенюк, В.М. Базуріна, Я.М. Бельмаз, В.В. Бойко, О.В. Волошина, І.П. Задорожна, Ю.В. Кіщенко, С.М. Коваленко, А.В. Соколова, О.З. Стельмашук, О.В. Хижняк, Н.П. Яцишин та ін.), Німеччина (Н.В. Абашкіна, Н.В. Козак, О.Ю. Пришляк, А.І. Турчин та ін.), Франція (О.В. Голотюк, В.П. Лашихіна, О.В. Романенко та ін.).

Вітчизняними науковцями проводилися порівняльно-педагогічні дослідження, в яких вивчалися різні проблеми сучасної педагогічної освіти на матеріалі кількох країн, переважно це країни Європи та Америки (І.В. Гушлевська, Т.М. Десятов, М.П. Лещенко, О.І. Огієнко, Л.П. Пуховська, С.І. Синенко та ін.).

Великий інтерес у науковців викликають системи освіти країн, найближчих сусідів України – Польщі, Болгарії, Білорусії, Росії. Виконано багато дисертаційних робіт, в яких досліджено різні аспекти підготовки педагогічних кадрів в означених країнах (П.Г. Буянов, В.М. Вакуленко, А.В. Василюк, С.Я. Когут, Я. Морітц, І. Шемпрух, Л.М. Юрчук та ін.).

В українській педагогічній науці є порівняльні дослідження, в яких розглянуто питання підготовки інженерно-педагогічних кадрів. У докторській дисертації Т. Барського (2000) розглянуті дидактичні основи технології підготовки викладачів технічних дисциплін у Польщі. Становлення та розвиток системи підготовки педагогічних кадрів для закладів професійної освіти в Німеччині досліджено А.І. Турчиним (2003). Автором сформульовано рекомендації щодо можливості використання прогресивних ідей досвіду Німеччини у підготовці вітчизняних педагогічних кадрів. У роботі Е. Нероби (2004) виконано аналіз розвитку системи професійної підготовки інженерів-педагогів у Польщі, визначено спільне й особливе у професійній підготовці інженерів-педагогів в Польщі та Україні, надано рекомендації щодо вдосконалення змісту, форм і методів професійної підготовки інженерно-педагогічних кадрів.

Аналіз українських порівняльних досліджень з проблем педагогічної освіти показав, що розглядалися різні аспекти професійної підготовки педагогів: зміни в освітній політиці; закономірності та тенденції розвитку педагогічної освіти; організація та зміст професійної підготовки майбутніх педагогів у ВНЗ, формування їхньої професійної компетентності; особливості стандартизації професійної підготовки педагогів; проблеми професійного становлення молодих вчителів;

форми та методи підвищення кваліфікації та перепідготовки вчителів та ін. Було встановлено, що більшість досліджень присвячено проблемам підготовки вчителів загальноосвітніх шкіл. Проведений аналіз показав малу кількість робіт, присвячених підготовці педагогів професійного навчання. У зв'язку з цим в умовах модернізації вітчизняної професійно-педагогічної освіти актуальним є дослідження зарубіжного досвіду підготовки педагогічних кадрів для реалізації програм професійного навчання з метою виявлення його позитивних і негативних сторін, а також творчого використання прогресивних елементів у вітчизняній освітній системі.

На завершення зазначимо, що в період активного розвитку інтеграційних процесів в освітній сфері порівняльно-педагогічні дослідження відіграють важливу роль та мають великий потенціал для наукового забезпечення оновлення української професійно-педагогічної освіти, підвищення її якості та конкурентоспроможності. В даний час порівняльні дослідження з проблем педагогічної освіти – це сфера компаративних досліджень, які орієнтовані на виявлення потенційних можливостей підвищення ефективності національної системи освіти на основі вивчення міжнародного освітнього досвіду.

Список використаних джерел:

1. Мясников В.А. Образование в глобальном измерении : монография / В.А. Мясников, И.А. Найденова, И.А. Тагунова. – М. : ИТИПРАО, 2009. – 512 с.

Марченко Н.М.

старший викладач,

*Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди*

ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ ФОРМУВАННЯ РЕЦЕПТИВНОЇ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ НА БАЗІ АНГЛІЙСЬКОЇ

Питанням постановки цілей навчання іноземної мови займалися багато методистів. М.В. Баришніков, І.Л. Бим, Л.Г. Денисова, М.І. Реутов, Е.І. Соловцова та ін. займалися уточненням цілей навчання другої іноземної мови. Ключовим поняттям у формулюванні цілей